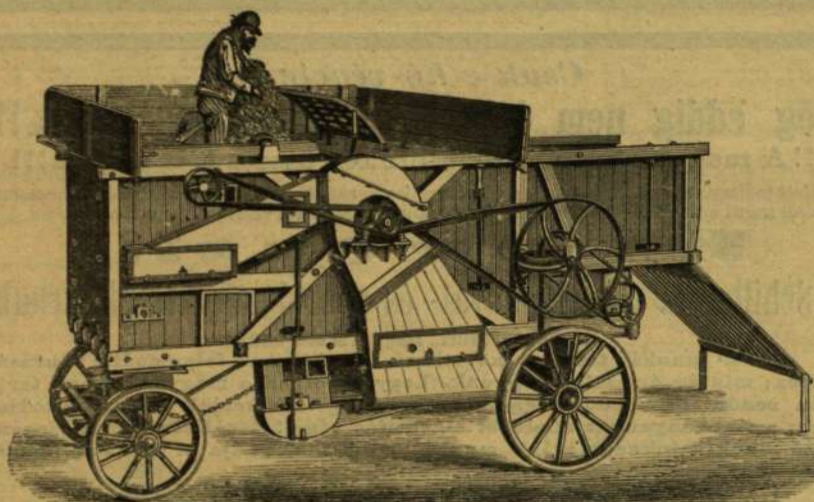

1864-diki igérvények.
Főnyeremény **200.000 frt.**
Húzás **már márczius 1-én**
csak 4 1/4 frt és bélyeg.

Rendkívüli közös **nemzeti sorsjáték**
állami jótékonyági sorsjegyek **a mozgósítottak családjai javára.**
7172 nyeremény 226.200 frt értékben.
Húzás már márczius 6-án.
Csak 2 frt egy eredeti sorsjegy. 10 db-ra 1 sorsjegy ingyen.

BECS. Wollzeile 13. **MERCUR** **BECS. Wollzeile 13.**

GARRETT R. és FIAI

két arany éremmel
és más díjakkal lettek kitüntetve.

Fűgynök KOTZÓ PÁL gépész mérnök
Budapest, állói ut 18. szám alatt,

ajánlja
Sorvetőgépeit, melyek világhírűek, Magyarország viszonyainak megfelelően átalakítva, leszállított árakon;
Gőz-ozonyait, fa és szén, valamint szalma-fűtéshez, kétszer oly nagy munkaképességgel, mint a névleges lőerőszám, kevés tüzelőanyag-fogyasztásuk által tűnnek ki;
Cséplőgépeit, újonnan átalakítva, nagyobbított rosta-felülettel, nagy munkaképességgel, tiszta cséplésre;
Rostáit, minden gabonanemű tisztításához, valamint Üszögrostákat;

továbbá:
Arató és kaszáló gépeit,
Járgányait és járgányosplóit, angol vagy amerikai rendszerben, tisztító készülékkel vagy a nélkül, állók vagy szállíthatók;
Szénagyűjtőit, angol és amerikai rendszerben;
Különböző rostáit;
Takaromány-készítő gépeit.
Malmaikat stb.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

1878-ban száz éves fennállása ünnepélyt ülte. 5134

Legutolsó nyereményhuzása
a sorozatban **1839-ki államsorsjegyeknek** ez évben kihuzott márcz. 1-én.

1/2 ötöd, frt 85.-	1/2 ötöd, fo: int 45
1/4 " " 45.-	1/4 " " 25
1/10 " " 20.-	1/10 " " 12
1/20 " " 10.50	1/20 " " forint 6

1839-diki állam.
Rothschild-sorsjegyek.
Legutolsó nyeremény-huzás
ez évben márczius 1-én.

Nyitrai és Társa
Budapest, váczi utca 27-ik sz.

SAVON RAVISSANTE
legkedveltebb illatos
pore szappan a bőr
szépségére. Ár
50 kr.

A régi jó táblabírák. REGÉNY.
Irta **JÓKAI MOR.**
Negyedik kiadás.
Három csinos angol vázsonkötetbe kötve 6 frt 40.

Egy magyar nábob. REGÉNY.
Irta **JÓKAI MOR.**
Negyedik kiadás.
Három csinos angol vázsonkötetbe kötve 6 frt 40.

KÁRPÁTHY ZOLTAN. REGÉNY.
Irta **JÓKAI MOR.**
Negyedik kiadás.
Három csinos angol vázsonkötetbe kötve 6 frt 40.

Egyedül a következő helyen: 5117
Legújabb találmányok gyári raktára,
Magazin-Lokal: Wien, Praterstrasse 16.

Nincs többé gyertya!
Petroleum-takarékossági-gyertya gyertya alakban, melyet fél krajczár ára petroleummal a legnagy b helyiséget 10 óra hossz-szat fényesen világíthatat. Egy darab, fémbe 30 kr., porcellánból 40 krajczár.
Villanyos gyújtók kis táviról-készülék alakjában, nagyon elegánsan kiállítva, ebentől a bronz ékítésel, díszére szolgál a leg-elegánsabb szalonok. A tölpet egyik ujjukkal érintve, meggyulad a melléte álló lámpa, a szíj pillanat alatt nyerhetünk világosságot. Mi-után minden veszély ki van zárva, kezelése a ára rendkívül olcsó, ga-dagnak, szegénynek egyaránt ajánlható; kült őse czerészű díbány-zóknak, betegszobáknak, stb. s. l. egy készűl é frt 4 50.

Világosság a mellényzsebben.
Az 1878-ki párisi kiállításon kitüntetett találmány, mely minden-kin-k lehetővé teszi a legnagyobb távolságra t sz. bad tere; nappali világosságba helyezni. E lámpa lakkoava frt 1 50, dínom abban nickellől, gyújtószér- és ragonyimvel frt 3 eg sz frt 4

A gyufa túlélté magát!
Villanyos öngyújtók, melyekkel a legnagyobb viharban világ-got gyújthatat. Az egész készülék egy légyhez hasonló nagysága, s ára 10 kr.; dínom abban óraművel, vadódi nickellől, mely soha sem kopik, dbja frt 1.50, egész frt 2 50

Villanyos nap, égé zen uj, villanyos napvilágot nyújt, a legnagyobb-szerűbb, a mi il-gítés tekintetében eddig felmutatható 50 legerősebb légszuszáneg általa elhomályosítottak; nagyon ajánlható estély k a táncsziválgalmakra, különösen a fűszerháznak alkalmával. 1 db 35, na-gyobok frt 5 egész frt 8.50

Puffanó bombonok, a legnagyobb választékban; tartalmazva bo-hóc-sipkákat, tréfás 310özeteket, állatfejeket, stb. a legolcsóbb árakon; 5 kr.-szárártól kezdve 60 krajczárig.

Bokrétás legyezű, egészen új; egy pompás bokrétát ábrázol, a legzsebb, legúno uabb virágokkal, melyek az éoktól a ig különböztet-hetők meg; belőle kívánat szerint leyezűt is alakíthatat; a farsangra a legkényelmesebb és leggyakorlatibb, a mit o-ak képzelhetni. Már ol-csósága és újdonságánál fogva minden hölgynek a legjobban ajánlható. 1 db dínomabb fajta frt 1 50 egész frt 2 50, legúno m. bbak frt 3 egész forint 5.

Valódi siker a legjobb bizonyíték a Hoff János-féle maláta - készítmények gyógyhatásáról.

Eredeti köszönő iratok készen állnak megtekintésre!
T. Hoff János urnak Budapestben, kalap-utca 10.
Mintán hurutos bajomra a Hoff-féle malátasör és malátakivonat jó-tótkony hatással van, nemcsak légsző és tudó szerveimre, de azonfölül az emésztőre is; kérek részemre 25 üveg maláta egész-ségi sört s öt zacskó czukorkát küldeni utánvétel mellett.
Kassa 1879. január hó 24-én.
Schaller Ernő,
Kassa sz. k. város elemi tanodájának igazgatója.

A Hoff János-féle cs. k. malátakészítmény-gyár-nak Budapestben, kalap-utca 10-ik szám.
A küldött malátakivonat-sört megkaptam és használata után sikeres és eredményteljes javulást vettem észre.
Ennélfogva kérek ismét 6 palaczk maláta-sört, melynek ára 4 frt minél előbb küldeni.
Maradok kitünő tisztelettel
Borbély János.
Rába-Paty utolsó posta Sárvár 1879. év január hó 4-én.
Legyen szives számomra 6 üveg malátakivonatot küldeni. A multkor is rendeltem próbára néhány üveget, most azonban jó hatásdórá meggyőződtem és folytatni fogom.
Veszprém, 1879. február hó 2-án.
Berezedy Manó.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapestben (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtáránál kapható:

A magyar nemzeti irodalom története a legrégibb időkől a jelenkorig.
Rövid előadásban.
Irta **TOLDY FERENCZ.**
Negyedik, javított kiadás.
Ára füzve 2 forint 40 kr., félbörkötésben 3 forint.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** együtt: / egész évrő ... 12 frt / félévrő ... 6 *
Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: / egész évrő ... 8 frt / félévrő ... 4 *
Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: / egész évrő ... 6 frt / félévrő ... 3 *

9-dik szám. 1879. BUDAPEST, MÁRCZIUS 2. XXVI. évfolyam.

AZ UJ FRANCZIA MINISZTEREK.

LE ROYER,
igazságügyminiszter.

GRESLEY,
hadügyminiszter.

COCHERY,
posta- és táviradgyi miniszter.

LEPÈRE,
kereskedelmi miniszter.

JAUREGUIBERRY,
tengerészeti miniszter.

JULES FERRY,
közoktatási miniszter.

Az új francia miniszterek.

A francia viszonyok minden újabb fordulata meglepetés szokott lenni Európára. Az volt a legutolsó is, mely Grévyt emelte az elnöki székre. Nem azért volt e tény meglepő, mintha talán ily eshetőség lehetetlennek tartatott volna; hanem azért, mert ily gyorsnak és ily simának senki sem vélte a válság lefolyását. De a francia viszonyok is azt látszanak bizonyítani, mit egy szellemes francia író a irodalomra mondott: hogy t. i. minden műfaj jó, kivéve azt, a mi unalmas. A válság, melyet a Broglie-Fourton kormány idézett fel, kezdett unalmas lenni. Gambetta büszke szava: „megadni magát vagy menni“ (se soumettre ou démettre) behatolt az Elyséekbe. Kardcsörtetés volt a válság; az üzlet fennakadt; Páris készült felkészülni a közeget, és — új meglepetés! — a harc kabinetje bukott, az öreg Dufaure, a kipróbált, 80 éves, mocsoktalan becsületességű vén republikánus jött a kormány élére. Azon nap, a melyen ő megjelent a maga közmondásos fehérségű merev közelőivel és fehér nyakkendőjével, mint újra kormányelnök a kamarák előtt, a köztársaság pártja új erőt merített a küzdelemre, s a „köztársaságiak nélküli köztársaság“ már csak névben élt.

A tábornokok állomási helyeinek megváltoztatása volt a kérdés, mely a helyzetet végleg tisztázta. Mac-Mahon itt képtelen volt engedni. Egy katoná, — mint a németek mondják: egy „Haudegen“ — ki a katonai különszerű világban nőtt fel, nem képes megtagadni az öreg Soult marsallnak büszke szavát: „Soha sem fogok hozzányulni régi bajtársamhoz!“ Hátha még az a bajtárs úgy gondolkozik, mint ő; úgy érez, és kész volna úgy tenni, mint ő. Beadta lemondását, s még aznap Grévy lett a köztársaság elnökévé. Páris csodálkozott, de nem csinált mást; és ma Franciaország köztársaság republikánusokkal.

Bármily véleményvel legyünk is a francia viszonyokról: nem szabad felednünk, hogy e legutóbbi válság lényeges eredménye az, hogy a valódi többség nyert helyet a végrehajtó hatalomban, s a köztársaság nemcsak névleg, de valóságosan is kormányformává lett. E sorok írója nem tartozik azokhoz, kik a progresszív eszmék gyors haladását akár Franciaországban, akár másutt a valóságosan haladás biztos előjelének tartanák; sőt éppen a francia áramlatokkal szemben a politikai és társadalmi veszélyek egész legiójától fél, mint az ideges kapkodás természetes utóbajától; azt azonban teljes meggyőződéssel hiszi, hogy úgy Európa békéjének, mint Franciaország nyugalmanak szempontjából föltétlenül szükséges volt már vagy republikánusokat állítani a köztársaság élére, vagy pedig a monarchista vezérferfiak mellé tényleg kiküldeni a monarchiát. S ha talán ez utóbbi álláspont általában többségben van: a viszonylagos többség jogán mindaddig megilleti a köztársaságiakat az uralom, a míg csak az előbbieket összeolvadása a dolgok újabb fordulatára kellő támpontot nem nyújt.

Magánéletben ép úgy, mint a politika küzdterén a hazug helyzetek a legtarthatatlanabbak. Vég nélkül elhuzni a május 24-i események által adott helyzetet sem

Fourton erélyének, sem Mac-Mahon szívságának nem sikerült. A frakciók nem olvadtak egybe, s a relatív többség urrá lett, jogait vindikálta, és Gambetta merev alternatívájára találoán fejezte ki a győzelmes párt ohaját. A hazug helyzetnek meg kellett szünnie; s mert az orleanisták kapitultáltak, a lilium és ibolya pedig egymástól sokkal nagyobb ellenszenvvel fordult el, mint valaha, minden objektív ítélő szerint a köztársaságiakat méltán illette meg a győzelem.

E diadal kifejezése az új francia kormány. Nem új, „mindössze is csak fejletés“ — mint Arany János éneklé az új esztendőről. Vezérferfiak a volt tudós professzor, Waddington, a ki páratlan angol flegmával ülte meg a Sorbonne tanári katedróját s igazi kálvinista létére ép vezetői ma Szent Lajos államának külügyeit; — az epés Marcère, a ki nem félt beköltözni a belügyminiszteri palotába, a hol három előde egymás után halt el, a negyedik pedig most van vád alá fogással fenyegetve; a teljes bourgeois Leon Say, a ki a szabadkereskedelmi eszmék bajnoka s a híres nemzetgazda monokájaként Angliában a Cobden-Club ebédeken szokta ékesszólását megereszteni; és Freycinet, az örökifjú Freycinet, ki az általános „krach“ e szomorú idejében három milliárdba kerülő közmunkákat dekretál, s kit éppen ezért nagyon is természetesen irigységgel néz minden kollegája, a ki szeretne valamit tenni, de nincs pénze: mindezek a régi kormány férfiai.*

Csak Dufaure hiányzik közülök. Az öreg, becsületes, pedans pécsetör. A kinek vasjellemű és ragyogó elméje csakis a közügynek állott szolgálatában, s a ki ma 8 évi keserű munka után valóban megelégedéssel tekinthet vissza működésére, s valóban nyugodtan várhatja polgártársainak háláját, a történelem méltató szavát.

Helyére Waddington lép, a ki távolról sem olyan nagy szabású politikus, de talán gyakorlatibb ember. A tudós professzor még beválhatik jó államférfinnak. Aránylag fiatal ember, 52—53 éves, de még fiatalabbnak látszik. Megvan az a sajátossága, a mit az angolok „business-like“ -nak neveznek. Nem szeret szót szaporítani. Pár évvel ezelőtt a Sorbonne-ban hallottam egy beszédét; és félfélg hallgatván a versaillesi szöszaporító díkezőket, élénken emlékezem, mily élvezetemre szolgált az ő angolos, lehetőleg kevés szóval lehetőleg sokat mondani igyekvő tárgyilagossága előadását hallgatnom. Akár egy rakás önképző társasági szónoklat után valami szolid részvény-társulat üzleti jelentését! Mily szabásnak tehetsége a gyakorlati politika terén: nehéz megítélni még ma. Nyilvános élete — a protestáns egyház terén mutatott élénk munkálkodásán kívül — meglehetősen fiatal, s ha vannak, kik a berlini kongresszuson tett lépéseit és a radikálisokkal szemben gyakorolt eljárását kíméletlenül gáncsolják: bizonyynyal nem tartozhatunk mi azok közé. Waddington már eddigelő is tett egy kitünő szolgálatot a mi monarchiánknak. Az ő angolos fel-fogása és angol hajlamai törték meg azon büvkört, mely a köztársaság vezető férfait, Gambettát, sőt Goresakoff és Orloff gróf személyes vizsgálataival magát Thierst is a panszlavizmus kocsjához csatolták,

* Waddington, Marcère, Leon Say és Freycinet arcképe a „V. U.“ 1877. évi 52-ik számában jelent meg.

s a francia külpolitika irányát a külügyi budget-referens Antonin Proust-féle emberek kezébe voltak játszandók, kiknek elfoglult gyűlölete a magyar faj iránt lassan-lassan inficiálta volna a francia külügyi vezetést. Waddingtoné a főérdem, hogy e veszély ma már elmúlt; hogy Franciaország és Anglia közt ma oly teljes az egyetértés minden kérdésben, de különösen a keleti fejleményekkel szemben, minő Lord Palmerston óta nem volt. És e tény a nyugati civilizáció győzelmét biztosítja az elszakosodás veszélyével szemben.

A kabinetbe jónnan fölvetett kormányférfiak közül, mint politikus, kétségkívül Jules Ferry, a közoktatásiügyi miniszter, a legnevezetesebb. Egy saint-diéi ügyvéd, most 47 éves, tüzes republikánus. Hirnevét annak köszönheti, hogy Horn Edével együtt ő volt az, a ki Haussman gazdálkodását élesen megtámadta. Igazságos volt-e mindenkor e támadás? — nehéz ma megmondani. Annyi tény, hogy a napoleonéri aera gyors és fényűző építkezései, a ragyogó boulevardok, meghozták a busás kamatot Párisnak, s ma a „Conseil municipal“, a világon talán a legradikálisabb testület, ugyanazt az utat követi, 120 millió frankot szavazván meg csak egy utca létesítésére. De a bator hirlap-író népszerűvé lett, 1869-ben képviselőnek választották, 1870-ben a nemzeti védelem kormányának tagja volt, s azóta folytonos miniszter-kandidátus. Heves, kiállhatatlan természet. Thiers elküldte — hogy a párisi prefekturát, hol heves természete folytonos összeütközésekre ragadta, megszabadítsa tőle — Athenbe, de ő hazajött, mert kicsiny volt neki Görögország. A spanyol udvarhoz vágott, s erre volt neki — mint Cassagnac a maga éles nyelvvel egy ülésben szemére lobantotta — egyetlen egy jogczime: tudott spanyolul. Felekezete homályos; az tény, hogy polgári házasságban él. Madame Ferrynek nevét sem szabad említeni a St.-Germainben; s maga Jules Ferry is sokat kénytelen e czimen eltűnni. Azért nem lehetett kultuszminiszter is. Ez az eset különben nem első. Már két praecedens volt Thiers bukása óta is reá: Jules Simoné, a ki zsidó; Waddingtoné, a ki protestáns volt. Mindkét esetben úgy segítettek rajta, mint most: szétválasztották a teendőket.

Gresley tábornok, az új hadügyminiszter, jelenleg 60 éves. Katonai pályája nagyobb részét Algirban töltötte; 1870-ben Mac-Mahon mellett volt, s állítólag az ő tervei ellen vitetett keresztül a sedani ütközet, mely így teljesen Napoleon császár és Mac-Mahon érdeme. Tudni akarják, hogy sem egyik, sem másik nem volt hajlandó megbocsátani a tábornok indiszkrétcióját, s ennek lehet köszönni, hogy habár Gresley folytonosan nehéz küldetésekkel bízott meg, csak lassan emelkedett. A párisi Commune alatt ismét Mac Mahon oldalán harczolt, s 1877 óta — a mely ideig Besançonban volt állomáson, — aránylagos visszavonultságban élt. Diesérik adminisztratív képességét. Politikai jelleme az, hogy katoná. Talán nem oly szilárd köztársasági, mint Borel volt, de jobb adminisztrátor. Borel tekintették az új államcsiny legfőbb akadályának, a mennyiben ő állítólag határozottan kijelentette Mac-Mahonnak, hogy egy ily kísérlet esetén a hadsereget a köztársaság védelmére igye-

kezend felhasználni. Dufaure-ral együtt ő is végleg visszavonult a politikai életről.

A tengerészeti tüzérek élére Jauréguiberry admiral jutott. Politikailag teljesen ismeretlen egyén. 1815-ben született, 1831-ben lépett be a hajózási iskolába, 1860-ban lett hajókapitány, 1869-ben ellenadmirál. Részt vett a kínai háborúban, volt kormányzó Senegalban, harczolt 1870-ben a poroszok ellen a szárazon, nagy vitézséggel járult hozzá a patayi ütközethez, utóbb a Chanzy-féle hadtest visszavonulását igen kitünőleg fedezte. A következő évben belépett a képviselőházba, de nem sokára a touloni tengerészeti prefekturával bizatván meg, odahagyta a meg sem kezdett politikai pályát, a melyhez most ismét visszatér.

A kereskedelmi tüzérek élére Lepèrenek jutott, a ki korábban Marcère mellett volt a belügyminisztériumban államtitkár. 1823-ban született s kitünő ügyvéd. A belügyminisztériumban, ugy látszik, legalább Ricard óta, különös szerencsésök van az ügyvédeknek, s bizonyos ügyvédi ékesszólás honosodott meg még a körrendeletekben is. Lepère különben erélyes embernek tartják; mindenestre nehéz lesz pótolnia az öreg Teisserenc de Bort helyét, a ki kitünő kereskedelmi miniszter lévén, azon elmélet szerint, hogy a kerek lyukba dugják a négyzetes golyót, elküldték Bécsbe nagykövetnek, helyébe pedig visznek egy ékesszóló ügyvédet. Személyes oka is van a válságnak, tárgyi is. Teisserenc egészen üzleti ember, mint volt vasuti direktor; nem nagyon lelkes köztársasági, s így Gambettáék csak eltűntek, míg Lepère egészen az övék. A tárgyi indok pedig az, hogy Teisserenc a védámos iskolához hajlott, Leon Say pedig kabinetkérdést csinált a szabadkereskedésből, s így az előbbinek mennie kellett. Az új kereskedelmi miniszterrel alig is bizonyos több politikailag, mint az, hogy köztársasági és „free trader“.

Cochery részére azonban kiválasztották ezen és a pénzügyi tüzérek keretéből a posták és táviratok tárcáját. Ő 1848-ban miniszteri tanácsos volt, s 1870-ben határozottan Thiershez csatlakozott, s a legutóbbi időkben Say mellett, mint államtitkár, nagyjában ugyanezen ügyeket vezette, a melyek most reá bizattak. Politikailag megbízható, komoly ember; de főérdeme Grévy személyes barátsága.

Leroyer, az új pécsetör, egészen a Dufaure iskolájából való politikus. 1816-ban Genfben született; mint ügyvéd szerzte tekintélyét, 1871-ben a lyoni kommunista mozgalom ellen nagy erélyt mutatott. A képviselőházban ékesszólása által tünt ki; különösen elnöki megnyitó beszédei — a pártok gyakran választanak elnököket — mindig határozottság és mérséklet által tüntek ki. A régi híres törvényszéki szónokok fajtájából való ember, de a ki határozottan több a szónoknál: államférfi minőségekkel is bir. Dufaure helyét nem is lesz könnyű betölteni. A francia parlamenti gyakorlat a „Sprechminiszter“ bizonyos válfajává tette a pécsetört, a kinek akarva nem akarva védelmezni kell a kormány eljárását, s a mi Dufaure nagy tekintélyének sikerült: bizony súlyos próbára teheti utódjának képességeit.

Ezek a francia megfajelt kormány új tagjai. Első alkalom, hogy a vallási türelem oly mérvben nyert Franciaor-

szágban alkalmazást, hogy nemcsak a kormány elnöke, de annak öt tagja protestáns. De első eset a jelenlegi 1870 óta arra is, hogy oly kabinet vezető Franciaország ügyeit, mely egységes politika vezetésére képes legyen. A köztársaság nem árnyék többé, hanem élő test. Képes az akcióra, de tetteiért teljesen felelős is. Rajta áll megmutatni, hogy mit tud, s csak magát okolhatja, ha elbukik. Deák Ferencz mély igazságot konstataált, midőn egy alkalommal kijelenté, hogy bármely kormányforma csakis akkor — de akkor aztán föltétlenül — bukkik meg, ha az általa keltett ígéretek megvalósítani nem tudja. Ez áll Franciaországra nézve is.

György Endre.

Kikelet jő...

Kikelet jő! napja égő
Sugárát nem érzed,
Oh vadonban mely álomban
Szunnyadó természet?
Napja rólad takaródat
Elhárítja vágygyal,
Ugy ölelget, gyöngye kebled
Ugy hinti virággal.

Már a hajnal aranyhajjal
Arezodat csiklandja,
Álmat-felhőt űz a szellők
Lágy zenéjű hangja.
Röpke lepke, víg méhecske,
Barna fecske megtér.
Zeng a fészek, oh természet,
Hogy te fölébredtél!

A vadonba egymagamba
En is kikijárok,
És virrasztva, a tavaszra,
Ébredtetre várok.
Bár kietlen fátyla fedjen
Téli szemfedőnek:
Hónak, fagnak ott nem hagylak
Igaz szeretőmet!

S ha mult a tél, nem feledtél
Te sem, oh természet!
Talál nálad bú és bánat
Enyhítő részvéted.
Kebled ápol, száz virágból
Száll balzsam szivemre,
Mely kiégett, s csaló remények
Szomoró hamvvedre.

Gyászölelte hamvvederbe
Kikelet újultán
Kél új élet, öröm és kedv
Rózsái kigyulván.
Kézed ültet remény-zöldet,
Mint virágseréphe.
Ti virágok, ne mondjátok,
Hogy a szívnek vége!

Bartók Lajos.

A ki örökké bujdosott.

Igaz történet.

Közlő: Eötvös Károly.

(Polytátás.)

Négyen ismét kimentek az Aktuba partjára. Rekedtség kiabáltak a nagy mekkéségben elhaladó hajókra, galyat is lobogtattak feljűk, de a hajók vagy nem vették őket észre, vagy nem volt szándékuk segíteni. Lovasokat, méneseket, nyájukat vettek észre a tulsó parton, de mindezt rajtuk nem segíthették.

Mások a szigetnek ellenkező oldalára mentek nyugot felé. Itt egy keskenyebb s rendkívül izsapos partok közt ballagó folyamra bukkantak, mely azonban mégis mintegy 120—150 méter

szélességének látszott pusztá szemmel. A sűrű fűz és rekettye-bozót miatt alig voltak képesek a tiszta vízre kilátni, mely a cserjés bozótól kívül még sűrű nád- és kákatepleppel is végig volt szegélyezve mind a két part mentén. Az ötött kákabuzogány pilléi szerte röpködtek az északkeletről lengedező szellőben.

A francziák gondosan törekedtek kipuhatolni a szomszéd szárazföldnek nagyságát és természetét. Vizsgálódásuknak azonban alig lett sikere. A parti bozót miatt sem nagyságát nem láthatták, sem azt észre nem vehették, sziget-e a szomszéd szárazföld, vagy az már tulsó oldala a nagy folyamnak s ha tán sziget: vannak-e lakói? A csend és némaság, az előttük ismeretlen világos tollu vad madarak kényelmes röpködése s a parthoz vezető gázlók hiánya azon feltevéssel remítette őket, hogy a nyugoti szomszéd szárazföld és lakatlan.

Az élelemre nézve azonban némi csekély vigasztal tértek vissza társaikhoz. Az egész sziget s kivált a nyugoti folyam partjai erős, átható, kellemetlen halszaggal volt eltöltve. Bizonyos volt, hogy a folyam telides-tele van a halak minden nemével, csak az a kérdés, miként lehetne halat fogni s tüzet gerjeszteni. Teknős-béka fészkekre is bukkantak s a kibitkához vittek is magukkal vagy tizenkét darabot.

A kémszemlék után a kibitkánál valameny nyien összejöve, új tanácskozás tartottak a szerencsétlenek. Tanácskozások, eszmecserejük nem volt vigasztaló. Két beteg társuk már fel tudott ülni fekhelyén, egyik sem szólt bele az értekezésbe, de bágyadt arczán és epedő szeméin mindkettőnek kiritt az éhség gyötrelme.

Most jutottak eszükbe először szegény Monteau és meggyilkolt társai. Monteau találekonyosságának, erélyének s vigasztaló kitaratásának hiányát most érezték először igazán.

— Szegény Monteau, sőt hajtott fel egyik, mégis jobb lett volna Szaratovból Európa felé menekülnünk. De az ő kedvéért jöttünk erre. De én azért nem kárhoztatom. Ki tudja: Harvey és cimborái hogyan jártak, talán még rosszabbul, mint mi. Monteau mégis szerencsésebb, mint mi. Az isten adjon neki nyugodalmat.

— Nem is látjuk mi többé Franciaországot, szólt a másik. Itt veszünk el éhen, fagyban, nyomorultul. Jobb is, ha egyszer már vége lesz mindennek.

Henri azonban és többen tiltakoztak a lemondás és kétségbeesés ellen. Tűzők és enni valójuk ugyan nincs, de néhány napig nyers tekenős-béka-hussal is táplálhatják magukat s aztán mégis csak lehetetlen, hogy valahonnan, valamiképpen menekülés ne érkezék számukra.

Hirtelen neki álltak a tekenős-béka-knak, nyakukat kitekerték, tört faágnak éles szilánkjával bőrüket és paizsukat lahántották, beleiket kímolták s aztán a fehér hust fára téve, puhára és porhanyóra verték. A félig kiszáradt és egészen kiszáradt töcsagódrók fenekén és oldalán ott fehérlett a sziksó, abból hoztak egy marokkal s a pécenyét vele egy kissé meghintették. Az éhség izlettessé tette a kezdetleges ennilát s lakomájuk aránylag kielégítő volt. Sőt a tizenkét teknőz egyáltalán nem is volt elegendő, öten rögtön kimentek a bozót szélére s nem sok idő múlva, noha a teknőzők előlük a vízbe s a lyukakba menekültek, fogtak s hoztak a tanyára vagy harminczat. Az éhség csillapultával még mulatságot is csináltak abból, a mint a lábaiknál fogva sudrott kákára kötözött nyughatatlan állatkatkat hurozták magukkal s a mint az el nem fogyasztott darabokat a fához kötötték, hogy el ne szökhesseken.

— A hurral kötöztették meg őket — kiállt föl egyik — az átkozott kalmuk ajándékának legalább vegyük hasznát.

Még kacagtak is a szegény francziák e furcsa ötleten.

Helyzetük azonban még sem javult. Két beteg társuk ugyan némi erőhöz jött pár nap alatt úgy, hogy járnai is tudtak, azonban eltelt négy nap és segítség sehonnan sem mutatkozott. Az idő ugyan nappal még mindig meleg volt, de az éjszakák hűvösekké váltak. Ruha, tűz és fődél hiányában az esős idők bekövetkeztével helyzetük valóban borzasztóan leendett.

Elhatározták, hogy a szigetről menekülni fognak. Kelet felé a menekülés lehetetlennek látszott, mert bár kilenczen jó uszók voltak, mégis a roppant széles folyam átszárását csak meg is kísérteni őrültség lett volna. A kísérlet tehát csak nyugat felé történhetett.

Az volt a kérdés: ki tegye meg az első utat. Öten vállalkoztak. Sors-huzás útján a sors Henrire esett.

Mind valamennyien kimentek a nyugati partra s a hol a bozótot legvékonyabbnak találták: ott Henrit érzékeny búsu után víznek eresztették. Aggodalom vett rajtuk erőt ösztön-

KECSVÁJÓ, A ZULU-KAFFEREK KIRÁLYA.

szerűleg, hogy Henri ott vesz a folyamban.

De ez nem történt meg. Henri a folyam közepén járt már és még mindig csak lá-bolta a vizet. Onnan kiáltott vissza, hogy a folyam könnyen lá-bolható, sőt fenéke a bozóton belül a tiszta vízen nem is süppedékes. A tulsó part közelében alig kellett usz-nia 4—5 méter széles-ségben s szerencsésen elérte a tulsó partot.

Henri mihelyt a szá-razra jutott: azonnal keresett egy sűrűbb cserjebokrot, hova a nap oda tűzött. Ott pihent egy órán át, hogy át-ázott ruhája némileg kiszáradhasson, a mi meg is történt, miután ruháját levetette és erő-sen kifacsarta. Ez után szemle alá vette a szá-razföldet.

Ez is csak sziget volt, még pedig az előb-binél jelentékenyen ki-sebb s még elhagyot-tabb. Itt még emberi nyomnak s rég elha-gyott kibitkának sem volt semmi jelensége. Dombosabb részek is teljességgel hiányoztak; óriás fűvel, süppedező avarral s fűz és reketye bokrokkal volt csak-nem egészen borítva. Tekenős-béka ugyan itt

is volt nagy bőségben, de nem egy jelenség világosan mutatta, hogy e szigetet az árvíz is el szokta önteni. Ezer meg ezer vad madár röpködött vagy to-láskodott körülötte, bámulva és vijjogva, de tőle messze nem távozva. E körülményből nyilván lehetett következtetnie, hogy e szigeten rég nem le-be-tett emberi lény. Abban bi-zonyos volt, hogy e szigeten tár-saival együtt megmaradniok le-hetetlen.

A sziget nyugoti partján szin-tén egy folyam nyúlt el, mely tán valamivel keskenyebb volt, mint az, melyen átlábolt. E fo-lyamon túl azonban egy látszó-lag nagyobb szárazföld terje-dett el, melyen emelkedett ré-szek, dombok s erdők is mutat-koztak. Ha minden jelenség nem esalt: itt már emberekre kellett akadni, mert hiszen az alig képzelhető, hogy itt Oroszor-szágba, a Volga mellett, Európa és Ázsia határán, mivelhető és hasznavehető ily nagy terület pusztán hagyassék.

Oda azonban nem kísérték meg az átmenetét, nehogy sok ideig való távolmaradása miatt társai nagy aggodalomba esse-nek. Az oda való átjutást szin-tén lehetők sőt biztosnak vélvén, rögtön visszafordult s egy óra leteltével már társainál volt.

Társai bámulva és aggodalommal hallgatták meg jelentését a szomszéd szárazföld elhagya-tottságáról. Többen közülük mégis rögtön kész-

VAHOT IMRE.

nek mutatkoztak oda átmenni, hogy onnan ismét nyugot felé tovább mehessenek. Erről azonban Henri lebeszélte őket, javasolván, hogy ma még az éjet itt töltsék, miután a szomszéd szigeten

meghálni nem lehet, s azért a két vízen egy nap alatt kell át-menniök s még éjjeli tanyát is keresniök, a mi pedig ma már meg nem történhetik.

Utolsó tekenős-béka vacso-rájukat ma este költötték el e szigeten.

(Folyt. követc.)

Vahot Imre.

(1820—1879).

A szerencse s annak min-den java és adománya, hírnév s népszerűség is a többi közt, forgandó és állhatatlan. Ez igazságot illusztrálja mindennél jobban, irodalmunk ama ve-terán bajnokának az életpá-lyája, kinek ravatalánál e napok-ban állottunk. Vahot Imre, az irodalomnak egykor legnépsze-rűbb, legtevékenyebb — s te-hetségéhez képest a legszeren-csesebb — alakjai közé tarto-zott; s miután legalább 20 évvel túlélte magát és hírnevét, úgy ment sírjába, hogy teljesen el volt felejtve s csak halálhíre emlékeztetett reá, hogy élt egy-kor. Tanulságos példa minden tekintetben!

Vahot Imre 1820-ban szüle-tett, Gyöngyösön. Atyja, herceg Eszterházi uradalmi ügyésze, urias nevelést adott gyermekeinek, kik — mind a hárman — helyet foglalnak irodalomtörté-ne-tünk egy-egy lapján: Sándor és Imre mint neves írók, Kornélia mint Erdélyi János első neje,

A ZULUK HARCZRA-KÉSZEN.

ADÓSZEDÉS BOSZNIÁBAN.

s korán bekövetkezett halálával legszebb elgáink kettejének sugallója, mert mind férje, mind Sándor, testvére megénekeltek — Kornélia emlékezete — czim alatt, a lelkes és kedves nőt. A fiuk, bár szülei után evangélikusok, szülő-városukban kath. iskolában kezdték tanulásukat. A táj szépsége, melyben gyermekkorukat tölték, anyjuk befolyása, ki fiatal korában maga is verselt, korán kifejték a gyermekekben a költői hajlamokat; s Imre, mikor Eperjesre vitték a kollégiumba tanulni (anya már előbb, apja csakhamar azután meghalt), mindjárt jeleit adta írói tehetségének s általában a szépművészetek, zene, tánc, festés, szavalás iránti előszeretetének s ámbár csak 14 éves volt, tanuló társai bizalma az iskolai önképző kör jegyzőjévé tette. A kör a derék Vandrák tanár vezetésével állott s oly tagjai voltak, kik közül a két Vahot, Sárosi Gyula, Szerényi — később az irodalomban szép nevet voltak szerzendők.

Tizenhét éves volt, mikor, mint eperjesi joghallgató, a tanári testület megbízásából, a bölcsészethallgatóknak a magyar nyelv- és történetből előadásokat tartott. Ugyanakkor lépett föl az irodalomban is, először a „Rajzolatok“-ban, több kisebb közleménnyel. Egy év múlva (1838.) Pestre jött, juratusnak, s nagyra törő elmével mindjárt a legnehezebb irodalmi ágban, a drámában, akarta megkísérteni erejét. „Zách nemzetiség“ című történelmi tragédiát írt, mely az elpusztított szerencsétlen család megmenekült utódai tragikus küzdelmeit s végét, sok erővel, de ép annyi tulzással s dagálylyal, rajzolta, s írója iránt, ha többet nem is, reményt gerjesztett az írói és színházi körökben.

Dr. Henszlmannal, kivel benső barátságban élt, Bécs műkineseit tanulmányozta, majd nagyobb utat tett Németországba, Graefenbergben időzött, a pozsonyi országgyűlésen fiataloskodott s végre 1840-ben, letéve az ügyvédi vizsgálatot s megkapván az oklevelet, végkép Pesten telepedett le.

Itt kezdődik élete legtevékenyebb s legnagyobb hatású időszaka. Először Bajzáknak, az „Athenaeum“-ban, dolgozott, sziniródműs művészeti polemikákat; majd sógorával Erdélyi Jánossal és Garaival szövetkezve, a „Regélő“ szerkesztésében vett részt, melyet aztán maga vett át tőlük s „Pesti Divatlap“ czim alatt a nemzeti irányu, de a magyarosságot olykor a betyárságig vivő, irodalom szószólója s vezére lón. P. Horváth Lázár nemzetietlen, finnyás szalon-lapja, a „Honderű“ ellen rendszeres harcot folytatott, sőt a Frankenburg lanyhább magyarságu „Életképei“ ellen is. A fiatal irodalom színe-javát tudta egyesíteni lapja körül s Petőfinek, ki már az „Athenaeum“-ban is írt, kenyeret és állandó alkalmazást adott. A politikában is a radikál irányhoz állva, Kossuth (rokona) „Pesti Hirlap“-jában állandóan dolgozott, részint a napi hírek rovátát vezetve, részint színházi s művészeti cikkeivel. A reform-párt szolgálatában szerkesztette s adta ki „Országgyűlési almanak“-ját is. A szinpad számára is nemzeti s hazafias irányban dolgozott, s „Országgyűlési szállítás“, „Farsangi iskola“, „Még egy tisztujtás“, „Éljen a honi“ és „Kéz-műves“ című irányművei, ha nem is költőt s magas tehetségű drámaíró, de könnyen dolgozó, erkölcsi és hazafias irányu író mindenestre áruktak el. Darabjai tetszettek is a magok idejében — s egyik, a „Farsangi iskola“, jó irányán kívül néhány egészséges genre-alakjával is, egész maig fentartotta magát a szinpadon. Későbbi (forradalom utáni) darabjai közül a „Bánya-rém“, és a „Huszárcsinny“ népszínművek s „Budavár ostroma 1849-ben“ látványos színmű szintén nem maradtak hatás nélkül.

Szerkesztői pályáját a forradalom csak meg-

szakította, de nem vetette neki véget. Az új idők szakban első szerkesztése a „Losonczy Phönix“ volt, mely három kötetben jelent meg, s a muszkák által kegyetlenül feldúlt Losoncz városnak, több ezer forintot jövedelmezett. „Remény“ czim alatt füzetes vállalatot indított meg, mely pár évig szintén fentartotta magát. Utolsó nagyobb vállalata a „Napkelet“ című hetilap volt, mely bár sokáig fenállt, az egykori „Pesti Divatlap“ színvonalára soha sem birt emelkedni.

Vahot Imre életpályája lassanként lefelé kezdte hanyatlani. Élete évről évre mind inkább hasonlított ahhoz, a mit elzúllott életnek szoktak nevezni. Szerencsétlen vállalatok, s talán szerencsétlen társaság is, az egykor virágzó helyzetű s társadalmilag is emelkedett férfit anyagilag és szellemileg süllyedő helyzetbe sodorták. Neve, alakja majdnem egészen eltűnt az irodalmi körökből, sőt utóbb a nyilvánosság egész színteréről, úgy hogy már csak bujdosókép élt Budapesten s alig volt látható. Megkísérlette a vidéken körutazások, — zene és szavalati estélyek —, a fővárosban problematikus irodalmi vállalatok által még egyszer helyreállítani irodalmi hitelét s fölemelkedni anyagi nyomott helyzetéből. Sikertelenül.

Legutóbb Buda-Ujlakra költözött s az ottani németajku sváb burgerek magyarosítására törekedett. Magyar chauvinizmusát mind végig megtartotta s attól az utolsóig nem akart tágitani. Még tulszáiban is tisztelőre s rokonszen-vükre méltó törekvés és kitartás. De ha fénykorában az volt hibája, hogy túlbecsülte tehetségeit s magát vezérszerepre vélte hivatva, holott csak jó közlegénynek termett, későbbi korában még kevésbbé hitt ereje fogyatékában s nem tudott kibékülni saját hanyatlása tényével. Kedélye elfanyarult, szíve elzárult a szeretet és társasági szelidebb érzelmek elől. De szellemének egykori nemesb hajlamai visszasírtak még s a keresett nyugalmat és megelégedést csak a sirban találhatta föl.

E hó 21-kén halt meg. Temetése, Budaujlakról, a pesti kerepesi temetőbe, hol anyai barátja s pályatársa porladoz, egykori barátainak és írotársainak még megmaradt kis köre részvéte mellett 23-kán ment végbe. Nyugodjék, sok hányatása után, békével!

— á —

Zulu-földről.

Bemutatjuk itt a hatalmas zulu királyt, Kecsujót, a „világ urát“, ellenségei rémét, alattvalói ostorát. Ő a független zulu-kafferek uralkodója, 300,000 embernek feje. Hatalmasabb, mint volt az abisszini Tódor, vagy az asantik fejedelme, midőn ezek az angolokkal ujjat húztak. Kecsujó annak a rettegett zulu-kaffer dynasztiának ivadéka, mely a mi századunk elején annyi kegyetlen pártbarczolat tette magát rettegetté szomszédai, fajrokonai előtt. A hatalmas Csáka fejedelem alapította meg a zuluk hirtvét; 100,000 emberből álló vitéz hadserege volt, melyet katonailag szervezték s valódi vitézekké edzett. A hatalmas fejedelmet testvére Dingán tette el láb alól, hogy uralmát magához ragadhassa. Pártharczok dúltak ekkor a zulu nép között. Mind Csáka, mind Dingán megölték gyermekeiket, hogy a zuluk trónját félelem nélkül birhassák. Dingant az ő testvére Panda taszította le a trónról és azt egy ideig háborítlanul bírta, míg legidősebb fia, a kópunkon látható Kecsujó atyjának versenytársává fejlődött. Panda hét fia közül leginkább Kecsujótól tartott, s joggal. A pártot ütött fiu felve attól, hogy atyja talán valamelyik testvérét fogna helyette utódjául kijelölni, irtó háborút kezdett testvérei ellen. Őtől közülök megvert, a legidősebbnek Umbulazinak kivételével mindnyájan el is estek a véres öldöklésben. Az életben maradt és elfogott Umbulazit elvenen megnyuzattá, s a vonagló hasára hangyákat és forró hamut szórattott; aztán feltörtte bordáit és szívét katonái-

nak dobta, hogy megegyék. Pandának azonban még volt két fia életben; ezeket a vengző bátyja elől Natalban helyezte biztonságba. Kecsujó kegyetlensége által rettegett tette magát és hatalmát megalapította. A törzsfőnökök egy napon gyűlést tartva, a következőket határozták. Tekintve, hogy Panda, a „Kövér“ nagyon jó „fő“ a zulu államban, de a „lábak“ és „kezek“ is szükségeltetvén; míg Pandát elismerik királynak, fiát Kecsujót tették az állam első miniszterévé. Ez 1856-ban történt, s Natal gyarmat elismerte és helyben hagyta a zuluk végzését. De Kecsujó sohasem volt nyugodt, két testvérét a nati kormány védnöksége alatt tudván, azért ismételt követelte testvérei kiadatását. A kormány mindannyiszor visszautasította kérését, azzal indokolván azt, hogy az angol kormány csak mint védtelen embereket tartja oltalmában. Kecsujó atyja, Panda, 1872-ben meghalván, Kecsujó lett király; kérésére a gyarmat kormánya is elismerte őt annak, minek viszonzásul ő alattvalói számára szélesebb és emberibb bánásmódot ígért. De ígérte csak addig tartotta meg, míg magát a zuluk trónján elég erősnek érezte; azután rögtön kimutatta ravasszágát és hitszegő természetét. Népet katonai zsarnokság alatt tartja és kénye-kedve szerint játszik életével. Olyan keleti zsarnok, milyenről a történet lapjain még nincs említés téve. Eleven oroszok fogat embereivel, nem törődve azzal, hogy hányan vesznek el addig, míg egy oroszánt élve megkeritene. Katonáinak megparancsolja, hogy embervérrel tisztítsák pajzsait; fiatal lányokat halomra gyilkoltatott, mert nem akartak katonáihoz nőül menni. A hittérítőket üldözte, az áttérőket megölette s a megöletéseket közönyvel nézte. Tudta, hogy ez szemet szur a szomszéd fehérek szemében; de katonáinak harczias edzése által igyekezett gondoskodni arról, hogy támadás esetén szembe szállhasson velök.

Midőn Sir Bartle Frère, a gyarmat kormányzója elküldte Kecsujóhoz ultimátumát, vakmerő elbizakodásában azt válaszolta Dunn Johnnak: „Megyek az ütközetbe. Felfokol minden angol katonát, mint egy darab húst, és ha mindnyájukkal végeztem, étvágyam még mohóbb lesz, mint kezdetben.“ Ilyen hyena természettel bír az a kannibál, kinek képét bemutatjuk. Ezt 1877-ben Tiet rajzolta egy alkalommal, midőn az utazó Kecsujó egy ünnepélynek volt tanuja. Bemutatjuk egyszersmind katonáit, kik mind oly szemén-szedett derék gyerekek mint főparancsnokok.

A zulu hadsereg áll 40—50,000 emberből, kik jól vannak szervezve és harczedett vitéz hadsereget képeznek. Az egyes ezredek 400—2000 emberből állanak. Minden ezrednek feje a törzsfő (induna). A védkötelezettség általános, minden ifju a 15 éves korban kezd a katonáskodást és élete fogytáig viseli. A 38 ezrednek külön-külön ruhája és ismertető jele van. 18 ezred legénysége nős, 15 nőtelen. A nős ezredek katonái fejüket borotválják és fehér pajzsokat hordanak. A nőtelen ezredek rendszeren viselik hajukat és fekete pajzsokat hordanak. A rend és fegyelem hallatlan szigorú, az engedelmisség páratlan. A sorból kilépő katonát halállal büntetik. Az egyes ezredek egy kraalban (faluban) tanyáznak és évenként egy hónapon át kötelesek gyakorlatokat tartani; azontul kiki saját dolga után láthat. A katonák régebben csak rövid dárddával (asszegai), pajzsokkal és bunkós bottal (kiri) voltak fölfegyverezve; Csáka azonban lényeges reformokat eszközölt a hadsereg szervezésében és begyakorlásában. Később a löfegyverekkel is megismerkedtek s ma igen ügyesek a legujabb szerkezetű hátultöltők kezelésében. Ezeket a portugalok szemellettára szerelték be, a nélkül, hogy a Delagoa-öbölben csak egy szót is mertek volna szólni a fegyverszállító zuluknak. Az új fegyverek mellett a régiakat sem dobták el. Ott láthatók kópunkon a hosszabb dárddak, az egész testet elfedő nagy borpajzsok, a bunkósbotok. A katonák egyenruhájában nagyon egyszerű. A nyakról, csipőkről és alsó lábszárakról lefüggő állatbőr zafatok, a meztelen hasra kötött tölténytáskák, tisztelnél a vidrafark és a fejdíszük, alkalmazott strucztolak képezik az egész felszerelést és ruházatot. A kar és lábszárak vasgyűrűkkel vannak díszítve. Így állanak előttünk a „győzhetlen“, „emberölő“, „vérszopó“, „pusztai vadak“, „gyilkos szem“ és hasonló elnevezésű zulu ezredek. A zuluknak haremmodjáról azt állítják, hogy különösen a dárdszegezett rohamban rendkívül ügyesek; ezzel irtóztató pusztítást és rémület tudnak az

ellenségben művelni. Leginkább az éjjeli támadásokat szeretik. Az angolok legnagyobb veresége a Tugela folyónál most is éjjel történt.

E. B.

Adószedés Boszniában.

A török kormányzás elleni egy időben rendszeren az adórendszer ellen keltek ki leghevesebben; ebben találták a legnagyobb önkényt és zsarolást a török kormány részéről. Felhozták az adók sokféle nemét és a behajtás szigorát. A török kormány alatt divatozott adónemek a következők voltak: a *tized* (törökül asar, bosnyákul deszetina), a *ház- és telekadó* (verghi), a *katonaváltás* (bedel aszkerie), a *harmad* (tretina) az államjavak élvezése után, a *ruszum* (rendkívüli adó) elnevezés alatt szedett *juh és szarvasmarha, só- és dohányadó*. A verghi minden ház után 90 piasterben (9 frt) volt megállapítva; a bedel aszkerie katonaváltás fejében minden keresztény férfiakos után évi 28 piasterben (2 frt 80 kr.) volt kivetve. A tretinát azok szolgáltatják be, kik az állambirtokokat tartották hasznosítóknak, ezt az adóment természetben kellett beszedni, ép úgy mint a *tizedet*. Az adónemek a közzét kimutatás szerint nem voltak elviselhetlenek, de a behajtás módja némileg megnehezítette a nép terheit. A török kormány pénz-szükségben szenvedvén, rendszeren évről-évre bére adta az adókat, miáltal a bérlőknek szabad kezet adott az adót akkor és úgy beszedni, a mint érdekeiknek leginkább megfelelt. A teher tehát a visszaélésben és nem a rendszerben keresendő. Hogy a török adózás nem volt terhes a népre, mutatja az a körülmény, hogy a megszállott országoknak katonai kormánya ugyanazon adókat szedi a néptől, melyeket a török kormány vetett ki, csak hogy saját embereire bizza a behajtást és nem bizza lelketlen bérlőkre. A bosnyákok, mint kópunk is mutatja, hűségesen szolgálták be a deszetinát, ott állanak a nagy turbános alakok a „kantár“ előtt, figyelmes szemekkel kémlelik, hogy vajjon az „uj emberek“ is úgy mérnek-e mint a „régiek“, kik a bosnyák által otthon kimért három kantárt két kantárnak hazudták. Megelégedetten tapasztalják, hogy ezeknek mégis csak igazabb a mértékük, megnyugodva csóválják fejüket, a gabonát be is hordják a „hambár“-ba és elégedetten hagyják el az adóhivatalt. Ha igazságosan bánnak el a néppel, lehet vele boldogulni; mert még az önkényessel is zsarolással szemben is sokáig tud békétűrő lenni. Van módja e nép bizalma megszerzésének, csak el kell találni azt; akkor aztán lehet bánni vele. Csak részrehajlatlan igazság és jó bánásmód!

A BÉGUM ÖTSZÁZ MILLIÓJA.

VERNE GYULA REGÉNYE.

HETEDIK FEJEZET.

Az osztózás.

November 6-án, reggeli hét órakor, Schultze tanár a Charing-Crossi sorompóhoz érkezett. Délben a Southampton-utczai 93. sz. házban, első emeleti nagy előteremben jelentkezett, mely fa korlattal volt két részre osztva, — a belső az irnokok, a külső a közönség részére — a hol egy ró támla mellett két fiatal irnok ült, s az írói munka helyett épen reggelizéssel volt elfoglalva.

— Billow, Green és Sharp urak? — kérdé a tanár, ugyazon a mord hangon, melyen szolgáljától az ebédjét szokta kérni.

— Sharp ur a szobájában van, — felelt az egyik fiatal ember. — Minő nevet és ügyet jelentek?

— Schultze tanár, Jénából, Langévol ügy. A fiatal irnok ez adatokat egy a falba alkalmazott s arról lecsüngő guttapercha beszélő csöbe kiáltotta be s aztán fülehez tartotta és csak maga hallotta a következő választ:

— Ördög vigye a Langévol ügyet! Ismét egy bolond, a ki jogot vél tarthatni hozzá.

Az irnok válasza:

— Tisztes külsejű ember. Nem kellemes, de nem is jött-ment forma.

Uj kérdés:

— S Németországból jö?

— Ugy mondja legalább.

— Hadd jöjön fel.

Erre az irnok elbocsátotta a beszélő csövet s a látogató felé fordulva mondá:

— Második emelet s a szemben levő ajtó.

Ezzel egy, a falbanyiló szőnyeg-ajtót megnyitott s a tanárt egy meglehetősen setét esigalépcsőre tuszkolta. A második emeletre érve, zöld posztóval bevont ajtó előtt találta magát, melyre — rézlapon, fekete betűkkel — Sharp ur neve volt fölírva.

Sharp ur mahagoni fából készült díszes íróasztala mellett fogadta a látogatót s alig méltatta arra, hogy kissé fölemelkedjék üdvözlésére.

— Kérem uram, mondja el röviden és gyorsan, mi vezetni hoztam; időm szerfölött szorosan ki van mérve s félek, hogy csak igen kevés perczel rendelkezhetem az ön meghallgatására. A tanár durva ajkain némi mosoly suvult át, mintha mit sem törődne a fogadtatás kevésse barátságos voltával.

— Talán fog ön nekem ráadásul még néhány perczet engedélyezni, ha megtudta miben járok. — Szóljon uram.

— A Langévol-örökség ügyéről van szó. Én unokája vagyok a bar-le-duc-i Langévol János-Jakab nővérenek, Langévol Teréznek, ki 1792-ben ment nőül nagyatyámhoz Schultze Mártonhoz, ki a braunschweigi hadseregben sebész volt, 1814-ben halt meg. Nagy-nagybátyámnak három levele is van birtokomban, melyeket nővérehez, nagyanyámhoz intézett; sőt a jénai ütközet után ő maga is megfordult a háznál. Származásomat pedig kellőleg hitelesített okmányokkal bizonyítottam.

Szükségtelen a részletek előadásában is követünk dr. Schultze, ki szokása ellenére bőbeszédűvé vált e pontban. Arról kelle meggyőznie Sharp urat, az angolt, hogy a germán fajnak minden más, de főleg a latin faj fölött előnyt kell szerezniök, hogy érdekükben áll e nagy örökséget kiragadniok a francia kézbe, mely lehetetlen, hogy észszerűen tudná azokat felhasználni s bizonyára csak az emberiség ártalmára fogja használni. Első tekintetre Sharp ur nem akarta átlátni, mi összefüggése van a nemzetiségnek az örökségi igényekkel; de annyit átlátott, hogy ámbár a Schultze tanár igényei egy fokkal távolabbiak a Sarrasin tanárénál: oly igények mindazáltal, melyekre keresetet lehet alapítani s melyeket annál fogva más ügynök kezébe adni s a magából kiszalasztani megbocsáthatatlan bűn volna a maga részéről. Mert hogy per lesz belőle, az világos volt előtte; s talán egyike ama hírneves, véget soha sem érő, óriási pöröknek, melyek csak akkor szűnnek meg, mikor maguktól kialusznak, ha t. i. a perköltség fölemlesztette a per tárgyát, mint a mécs lángja az olaját, — s a melyek épen nem is ritkák az angol igazságszolgáltatás évkönyveiben.

Előadta tehát, mily igényei vannak az örökséghez a francia tudornak, hogy ő már ugyszólván benne ül s hogy az ő igényei mindenestire elsőb rendűek a Schultze tanárénál és pör esetén könnyen érvényesíthetők is volnának. Billow, Green és Scharp mind a mellett is készek Schultze tanár ur szolgálatára állani, s a mit lehet, megtenni érdekében, hogy rokoni összeköttetéséből a lehető előnyt ő is kihuzhassa.

Schultze tanár azzal a meggyőződéssel távozott, — iratait bővebb megvizsgálás végett a Sharp ur kezei közt hagyván — hogy a Béguum örökségére alig tarthat jogos igényt, de azért

kötelessége a latin és a germán faj közötti harczot a végsőig megküzdeni!

Sharp, magára maradvá, azonnal táviratozott Brightonba Sarassin tudornak, hogy baj van, siessen őt meglátogatni. S ez, már délután öt órakor az ügynökél volt.

Bámulatra méltó hidegvérrel fogadta a hírt, hogy uj jogkövetelő jelentkezett a béguum örökségére. Sharp első szavaira teljes elfogulatlansággal kijelentette, hogy csakugyan emlékszik a családi hagyományra, hogy volt egy nagy-nagy-nénje, a kit valami gazdag s előkelő asszonyság nevelt, a kivel a nagy forradalom elején ki is vándorolt s Németországban ment férjhez; de nem tudja sem nevét, sem a rokonsági fokot, sem hogy azután mi lett belőle.

Sharp ur „nem titkolhatta a tudor ur előtt“, hogy a rokonság elég közeli s minden kétségen felül meg van állapítva arra, hogy a dologból pör legyen, melynek kimenetele, mint tudjuk, minden esetben bizonytalan s mely — a legjobb esetben is — évekig húzódhatik. Ily esetben a pör óriási érdeklődést költene mindkét oldalon; akadnának ügyvédek, kik azt körömszakadtáig nem hagynák, társaságok alakulnának, melyek a pörköltiséget, a későbbi nyereség reményében előlegeznek, — egy szóval nem lehet tudni mi történik, s mi lesz a vége a dolognak.

Sarassin tudor nyugodtan hallgatta a szót, melybe Sharp ur az eshetőségek hosszu sorát öltöztette. Bár nem vette is szentírásnak mind, a mit az ügyvéd mondott, a kétely egy árnyá mégis csak nehezedett lelkére s mi türes-tagadás, némi elkedvetlenedés is, hogy szép álmai, melyeket az örökség megnyeréséhez kötött, a valóság perczében megfuszuljanak!

— Mit kell tennünk? — kérdé.

— Mit? Hm? Azt bajos megmondani s még bajosabb valószínű. De azért nem lehetetlen az ügyet rendbe hozni. — Ó, Sharp, arról meg van győződve. Az angol igazságszolgáltatás biztos, megbízható, csak hogy lassu; de azért néhány év alatt, hem, hem... Pár napi időt kér, hogy az ügy minden eselyeit szorgosan átgondolhassa, stb.

Sarassin ur is azzal a meggyőződéssel távozott Sharp urtól, hogy igényei nagyon meg vannak ingatva; s vagy pörhez kell nyulnia, vagy lemondania álmairól, melyeket az emberiség érdekében szőtt a brightoni egészségügyi kongresszuson.

Sharp ur mostantól kezdve kettős játékot üzött. Mint ügynök s egy kiterjedt gyakorlatu ház egyik főnöke mind a két fél kliensségét magának s házuknak akarta biztosítani. Most Schultze tanárt kéréte magához s rájlesztett, hogy Sarassin tudor hallani sem akar igényei fohgyásával s később az utolsó pörölmi; de ő, Sharp, reméli, hogy ha rá bízzák az ügyet, mégis csak fog némi, és pedig tetemes, engedményeket kicsikarhatni tőle, csakugyan — természetesen — neki is biztosítva legyen fáradozásaiért a megillető osztalék; — a mit Schultze tanár készségesen meg is ígért. Majd ismét Sarassin tudorral játszott el ugyanezt a jelenetet; elmondta neki, hogy mindig jobb a sovány egyezés a legkövebb pörnél és a többi és a többi.

Harmad nap aztán azt jelenthette Schultze tanárnak, hogy Sarassin tudor, kinek érdekében van mielőbb s így pör nélkül jutni az örökséghez, csupa időnyeres tekintetéből egyezkedésre hajlandó; s ő, Sharp, rajta lesz, hogy minél több engedményt csikarhasson ki tőle a Schultze tanár részére. Hasonló jelentést vizont a tulsó fél részéről Sarassin tudornak is. Mind a kettő féhérlapot ajánlott Sharp urnak, hogy nevében teljhatalmulag egyezkedhessék az ellenféllel s maga állapithassa meg vele az osztózási arányt.

Igy folyt az alkudozás. Sharp már azzal is kezdte ijesztgetni a feleket, hogy ha gyorsan el nem végzik a dolgot magok közt, még egy harmadik jogigénylő is támadhat. Nyolcz nap tartott a játék. Schultze és Sarassin urak soha sem látták egymást; Sharp ur nem eresztette szembe őket; maga játszta köztök a közvetítőt, az alkudozót, az ügynököt. S ugy kifárasztotta mind a kettőt, hogy már minden hajlandó lett volna megelégedni az örökség egy harmadával s két harmadát ellenfelének hagyni.

Kilenczedik nap azzal lepte meg klienseit, hogy sikerült rábírnai az ellenfét, hogy érje be az örökség fele-fele részével! Sőt, hogy akadt egy jó lelkű bankár, a ki kész mindegyiknek 250—250 millió frankot azonnal kifizetni, s nem kíván más provizótiót, mint a félmilliárdon felüli összegecskét, a 27 millió frankot, melyből még maga fogja az ő, Sharp ur, szolgálatait is honorálni, úgy hogy a felek, a magok 250—250 millióját egészen tisztán és minden levonás nélkül kapják.

Ez igazán oly felséges ajánlat volt, hogy

A BESZÉLŐ CSÖN ÁT.

A BÉGUM ÖTSZÁZ MILLIÓJA.

mind Schultze, mind Sarassin urak majd hogy meg nem fojtották Sharpot öleléseikkel. Másnap a felek, a jólelkű bankár, Stilling ur, irodájában jöttek össze; először találkoztak s épen nem voltak valami nagyon atyafiságosak egymás iránt. Hideg udvariassággal „örvendettek a szerencsének”. Kicsérélték nyilatkozataik s aláírásaikat; megkötötték az egyezményt. Stilling ur mindkettőnek 100—100 ezer font sterlingről szóló váltót adott („látra” fizetendő) s a többinek bizonyos rövid határidőn, míhelyt a törvényes lépések megtörténtek, azonnal realizálására kötelezvényt adott magáról. Olyan kedves, jólelkű ember volt ez a Stilling!

Még azzal este, a Cobden-klub helyiségeiben, melynek mind Stilling, mind Sharp rendes tagjai voltak, együtt vacsorált a két jó barát, a bankár és az ügynök s ugyancsak üritgették a pezsős palaczkokat, s csinosan végre hajtott kis üzlet örmére, a hol egy millió font sterlingen osztottak ketten!

(Folyt. követc.)

Egyveleg.

Svájcban az időjárás igen sok különös dolgot mutatott a jelen időben. Január végén egy angol, Mr. Coolidge, 4 vezetővel megmászta a nagy Schreck-horn-t s annak tetején 13,397 láb magasságban azt találta, hogy a hőmérő még néhány fokot mutatott a fagypontra fölül. Ugyanekkor a berni fensikon, Uri, Schwytz és Neuchatel hegyein a hó csaknem egészen eltűnt s a patakok nem fagytak be, míg a völgyekben és síkságon a hőmérsék sokkal alacsonyabb volt, a talajt több lábnyi mély hó borította s a vizek be voltak fagyva. E sajátságos körülmény okát csak a fensőbb rétegekben fúvó meleg szélnek lehet tulajdonítani.

A mesterséges virágokat. Chinában oly nagy mértékben gyártják, hogy magában Pekingben az ily boltok csoportja egy félmérföldnél nagyobb területre terjed. Némelyütt csak selyem virágok, eny s színes papír állanak készletben s a virágot a vevő számára egy perc alatt készítik el. Ügyességük igen nagy s a természetet nagy hűséggel utánozzák a színezésben. Chinában s Japánban a nők sem kalapokat, sem főkötőt nem hordanak s ezért a virágosok, melyeket hajukba dugnak, rendkívül nagy sze-

jó bánásmódban részesülnek s a föld mélyében mindig van orvos, ki a rosszullet vagy, a mi igen gyakori tünetemény, elájulás esetében azonnal segítsen rajtuk.

A pestis-harangocska. Nagy a száma azoknak, kik a Szentföldre zárandokolnak s ott a szentsírt őrző ferenczi atyáknak vendégszeretében részesülnek, kiknél a legszívesb fogadtatásra találunk. Azonban csak kevesen tudnak ama szokásról, mely a jámbor atyák hősies keresztényi szeretetét a legszebb világításban tünteti fel. Mihelyt ugyanis megtörténik, hogy Jeruzsálemben kitör a pestis, azonnal egy Sz. Ferenczrendű áldozár elhagyja a zárát, elkészülvén előbb a halálra s a városba siet, hogy a pestisbe esett személyeknek, valláskülönbőség nélkül, testi s lelki segílyt nyújtson. Míg a betegség tart, ezen testvér nem tér vissza a kolostorba, hogy annak lakói a ragály veszélyétől mentve maradjanak. Annak tudat adása végett azonban, hogy még életben van, naponként bizonyos órában meghuz egy, a kolostor külső falán levő harangocskát. A meddig az hallatszik, tudják az illetők, hogy a kiküldött még nem esett a ragálnak áldozatul; ha pedig egyszer elnémul a harangocska, ez jelül szolgál a zárabeli testvéreknek, hogy az meghalt s egy másik siet helyét elfoglalni.

ÜRITGETTÉK A PEZSŐS PALACZKOKAT.

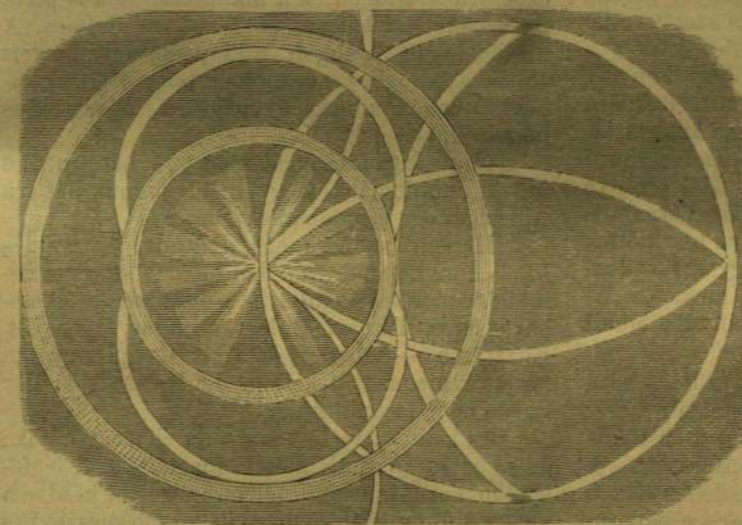
Szép és ritka légtünetemény.

Az 1861-dik év tavaszán Bukarestől pár órányira délkeletre, az Obrenovics herceg heresi uradalmát méregettem. Románia éghajlata átlag valamivel melegebb a magyar alföldnél, rendszeren igen hosszú, derűs, gyönyörű szép ősz van, hasonlíthatatlanul szebb mint nálunk, ellenben a tavasz még sokkal változékonyabb; a Kárpátok magas ormái felfogják az északi szeleket, a tetőtől le a Dumáig úgy szólván neki dül a talaj a déli napnak, ez néha már márczius elején májusi melegeket szül, de másfelől nyitva levén az ország a Fekete-tenger és Oroszország felől, a legszebb nap közepette néha egyet fordul a szél és az észak-keleti szél csaknem téli zimankót hoz nyakunkba.

Az említett év tavasza kivételesen szép meleg és csöndes volt, reggelenként — mint e vidéken nyáron szokott — csöndesen fölemelkedett az ilyenkor mérföldnyi szélesre dagadó Duna és a mellék Ardzsis és Dimboviza folyók medreiből az éjen át ott megült gőztömeg, aztán fél mérföldnyi magasságban vékonyfoszlányokra oszolva messze szétterült a vidék fölött.

Gyönyörű szép ilyenkor künn lenni a szabadban; él, mozog, örömd minden élő lény; nagy örves pacsirták ezreinek messze csengő dala, érkező réce csapatok szárnyainak ti-ti-ütemes suhogása, magasán szálló darvak érces kurrantása s százele madársípgás alkot az ekek nyikorgásával s a nyájak kolompjaival gyönyörű harmóniát.

Ilyen szép csöndes tavaszi nap volt márczius 20-án, szél még csak nem is lengedezett, a nap melegeit vékony foszlányos ködfátyol mérsékelte, az ég színe inkább fehéres, mint sötét-kék volt.

Sokszoros napudvar.

Tíz óra tájban sajátságos árnyékszerű homály terült a vidékre, olyanforma, mint napfogyatkozáskor, ha a nap már felénél kisebbre van eltakarva. Föltekinték az égre, és látám, hogy a napnak teljes nagy kerek udvara van, közepén ott ragyogott ugyan a nap, de tüzet meglehetősen ki lehetett állni pusztá szemmel; körülte felhőszerű barnás, sötét nagy kör, melynek széle széles nagy tej-fehér kört képezett.

Lassanként a fehér karika megszinesedett, mint a halványabb szivárványok, olyképen, hogy belül, a nap felüli oldalán kezdődött a veres szín; már ilyen napudvart látni is nagy ritkaság, de a mint az első kör erősödött színeiben, egyuttal rajta kívül, épen mint az erős szivárványoknál láthatni, egy második külső nagyobb kör képződött, de megfordított színekkel; itt már a vörös szín volt kívül, a két nagy karika közti tér pedig elveszté tej-fehér színet és violás színben játszó árnyékkal telt meg. Majd egyszerre még két belső kör származott, más-más központok, s valami kevéssel nagyobbakak a legbelsőnél és annál sokkal halványabbak, de szintén szivárvány színűek, a színek úgy rendezve, mint a belső köréi; ezeknek azonban látható központja már nem volt, belőlről érintették a nagyobb kört s széleikkel belemetszettek a belső körbe, de azon át nem törtek, hanem ott, hol abba beleolvadtak, rendkívül élénk ragyogó szivárvány-darab állott elő, — hasonlóan megelénkült a szivárvány-szín a nagy színes külső körön is az érintkezési pontoknál.

E négy karika mind szivárvány-színű volt,

csak erőteljességük és vastagságuk különbözött, — úgy mint a rajzon látható — de még más hó-fehér és fakó-fehér karikák és körszeletek is alakultak; legfeljebb csaknem ragyogó fehér volt a nagy teljes kör, mely a napot széleivel érintette. Középpontját pedig a külső nagy szivárványos körnek egy pontja képezte; e nagy kör belsejét meg körülbelül egyenlő három karéjra osztotta két nagy kör-szelet, melyeknek központja valahol kívül esett a nagy színes körnek jobbra-balra kinyújtva gondolt érintőjén és láthatatlan volt. Ott, hol e két nagy iv-szelet a nagy fehér kör legkülső nyugati szélét metszette, a fehér szín ragyogóbbá lett, de nem szinesedett meg.

Csodálatos, hogy e különböző központu fehér körrendszer, az első nagy vastagon színezett körökkel keresztül metszette, ott fehérett a belső udvar sötétsége közepett is, az átmetszési 4 ponton pedig 4 élénk színi vak napot alkotott.

A már eddig is kimagyarázhatatlan bonyolult kör-rendszert, az eddigieket majdnem derékszög alatt metsző három más kör-szelet tette még feltűnőbbé; egy szürkés fehér félkarika, mely hátával a napnak fordulva, a legbelső kör fényes lámpájából kiindulva, és végre egy-egy kör-szelet egyenest magából a napból kiindulva, de hátat fordítva minden előbbi köröknek. E három utolsó kör-szelet leghalványabb fehér volt valamennyi közül, de azért még ennek körvonalai is elesen rajzolódottak a fakó szürkés égboltozatra.

Mind ez együtt valami bájoló szép összhangzatu alakot képezett; és mivel soha ilyet még életemben nem láttam, azonnal fölláttam mérő asztalomat és lerajzoltam, odajegyezve mindegyik színek mikénti beosztását is; kár, hogy mely árnyék nélküli kisebb-nagyobb élénkű fénykarikából áll, hibebeben legrajzolni nem lehet; kivált a színek tettek a teljes két óra hosszattartott tüneteményt megragadó széppé nem csak az által, hogy ott, hol a körök egymást szeltek ragyogó szivárvány fényű lámpákat képeztek, hanem különösen az által, hogy e foltok élénksége a körnek, melyen előállott, rangfokozatához volt mérve, és ismét, hogy némely harmad-negyed rangú kör némelyik magánál magasabb rangú kört az átmetszés pontján megfestette, némelyiket meg részvétlenül metszette át.

Egyszerű nap- és holdudvart igen gyakran látni; de színezett körről és megkötözve, mint a szép szivárványoknál, már felette ritkán, mert hisz már az is ritka eset, hogy egy vékony átlátszó, de már csaknem vízeseppékkel felbomlott felhő-réteg lebegjen felettünk, a nélkül, hogy esőként leessék; mind ez azonban még csak egyszerű elemekre bontása a napugaraknak, de az előállott szivárvány-körök központja minden ily esetben a nap; itt azonban magában a belső nagy udvarban már két színes és más központu kör állt elő, kívül pedig egy csomó különböző átmérőjű kör és körszelet, melyeknek az igazi nap, vagy egy-egy vak nap nem központjában, hanem érintőjén van, s ugy látszik, hogy bizonyos körülmények közt a nap- és a már előállott vak napok olyan köröket is bírnak alkotni, melyek csak érintik a fénypontokat minden más látható fényes közép pont nélkül.

Avagy talán két-három ködréteg szöszott a légben egymás felett, s az alsón előállott napudvar köréi tükröződtek vissza a felsőbb rétegekben, úgy szólván déliabok származtak fenn a légben, ki tudná azt megmondani?

Az én oláh parasztjaim kalapot emeltek és keresztet hánytak magokra, de nem feltek tőle mint ritka tüneteményeknél a tudatlan ember félni szokott, — hisz ez oly szép látvány volt, hogy elbájolta az embert, — ók ezt jó jelnek tartották, mely azt jelenti, hogy bősztendő lesz; lett is rá másnap szép meleg eső.

Veress Sándor,
mézők.

Csillagászat és babona.

Lapunk egyik közelebbi számában részletesen volt ismertetve a hold térképe s természetrajza. Meggyőződhetünk csak e közleményből is, hogy mennyit köszönhet az emberiség a tudománynak s közelebből a jó látesőnek. Ki ne emlékeznék vissza gyermekkorából amaz időre, midőn szép tiszta éjjelen saját szemével látni vélte a holdban szent Dávidot hárfájával. A tudomány lerombolta a képeket eme csodás álmait. Vannak-e vagy nincsenek a holdnak lakói s milyenek lehetnek azok, látesőveinkkel fölfedezni képek nem vagyunk. De annál inkább benépesítette a képeket földünk eme hű társát lakókkal s most mintegy folytatásul ama tudományos alapon irt czikknek, mi az égi testekhez kapcsolott babonás hiedelmek közül sorolunk elő egynehányat.

A német legenda maiglan is hitelt talál a német köznépnél. Egy ember még régente vasárnap is munkálkodott szőlőjében s mikor a levágott szőlővénnyét kévébe kötötte, kosarába rakta s hazafelé tartott. Amde kiderült, hogy ő a finom venyigét szomszédjától csepte el. Biróság elé kerülén az ügy, így átkozta meg magát: „ha onnan loptam el, a föld helyett a hold nyeljen el”. Halála után átka csakugyan beteljesedett s azóta ott kinlódik, mert folyvást forró ölmöt kell szürcsölnie. A Fekete-hegység lakói szerint pedig a holdban észlelhető sötét pontokat egy oda igézett ember idezi elő. Vasárnap loptott egy köteg fát, mert azt hitte, hogy az erdeszek e napon nem csipik nyakon, azonban alig haladt öt vagy hat lépést, egy idegennel jött szemközt, ki maga a mindenható lett volna. Míután megdorgálta volna a tolvajtaz ünnepe megszegéséért, egyszersmind büntetést is szabott reá, de azt választására hagyta, hogy a napba vagy a holdba akar-e száműzteni. Az ember a holdat választotta, azt állítván, miszerint szívesebben fázlódik, mintsem a napban örök tűz perzselje, s fakótegeivel együtt így kerül a holdba. A nép azt hiszi, hogy a mindenható a kötegfát meggyújtotta a bűnhődő vállán s ennél melegsik a szerencsétlen, mert máskülönbön halálra fagyna. E monda Waltenburg vidékén némi módosulással adatik elő. Egy szegény asszony tejet kért volna valami gazdag majorostól, de ez kitalásgáta az ajtón. A szegény nő csak annyit mondott, vajha e könyörtelen gazdag a világ leghidegebb zugába jutna; mivel pedig a holdban van leghidegebb égtáj, a majorost oda költöztették s ma is látható ott tejes rocskájával.

A német legendának a hold egyik kedvenc tárgya. Egy pár érdekesebbet még megemlítnék. Karácsony este egy paraszt káposztára éhezett, mivel azonban az ő kertjében nem termett, szomszédjától csepe el egy jó fejű, vagy talán többet is, mert kosara meglehetősen megtelt. A gyermek Jézus fehér lovasán épen akkor lovagolt arra s meglátván a tolvajt, így szólt: „Mivel karácson szombatján loptál, káposztás kosaraddal együtt a holdba száműzlek.” A hemeri paraszok már nemcsak egy embert helyeznek a holdba, azt állítják, hogy egy házaspár jutott oda; a férj, mert husvétkor szántott, neje pedig azért, hogy vajat mert köpülni épen az istentisztelet ideje alatt.

De nemcsak a németek, más nemzetek is sokat tépelődtek a holdfoltok származási oka felől. A hinduk szerint Kandrázs, a hold istene egy nyulat tart kezében, a mongolok is nyulnak képzelik a foltokat. Egyik istenök nyullá változott volna át, hogy káposztaléveivel ébresszen életre egy éhséggel küzdő utast s tiszteletére jelent meg e jel a hold felületén. Ceylon lakói szerint pedig mikor egy izben Budha mint zárandok vándorolt e földön, egy napon eltévedt az erdőségben, találkozott egy nyullal, ki így szólt hozzá: „én segíthetnék rajtad, menj jobb felé s helyes utra találsz, egy ideig vezetlek.”

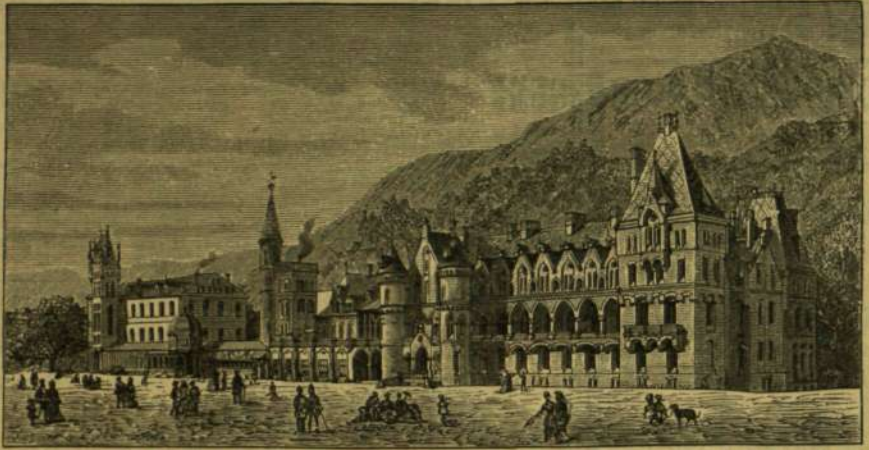
— Köszönöm — válaszolt Budha — de szegény s éhező vagyok, nem szolgálhatnám meg szívességedet.

— Ha éhes vagy — viszonzá a nyul — gyujsz tüzet, ölj s egyél meg engem.

Budha tüzet gyújtott, a nyul a tüzbe rohant; mivel azonban Budha természetfeletti erővel rendelkezett, megmentette a nyulat a lángok közül s elhelyezte a holdba. A ceyloniak e mondat oly hitelesnek tartják, hogy egy francia utazó

Dr. Brehmer-féle gyógyintézet tüdőbetegek számára, Görbersdorfban.

(Kimerítően tárgyalva a „Vasárnapi Ujság” 1879. évf. 3. számában.)

Az első, tüdővészerek számára alapított, sanatorium, téli kertjével egész éven át nyitva van. A téli gyógymód eredményei semmiben sem állanak a nyáriak mögött. — Ellátási díj hetenkénti 42 márkától felfelé. — Posta- és távirádlomás. — Leveleket és tudakozásokat elfogad

Dr. BREHMER.

Állat-gyógyszerek

Kwizda Ferencz Jánostól Korneuburgban

cs. k. udvari szállító állat-gyógykészítményekre nézve, ő felségek az angol királynő, porosz király és német császár, valamint számos magas egyéniség istállóiban rendkívül sikerrel használva; a londoni, párisi, bécsi, hamburgi és müncheni emekkel kitüntetve.

Cs. kir. szabad. korneuburgi marhapor lovak, szarvasmarhák és juhok számára; sok évi tapasztalat szerint hatásos mirigyek, bélgörcs, étvágytalanság, vérteljes ellen, javítja a tejet, és egyáltalán sikeres a légző és emésztő szervek minden bajában.

Cs. k. szabad. üditő nedv lovak számára. Kúszó, köszvény, csúsz, ficzomodások, megrándulások, ínbajok, szűgy-, vékony-, derék- és váll-gyöngeség, az izmok és inak feszességének, stb. 1 üveggel 1 ft 40 kr.

Blister (erős bedörzsölő) ínpók, holttetem, körcsont, pókosodás, írnagás, könyök-, tapló, iztapló, könyökgöngy, sarkbénulás, s keményedett mirigyek ellen. Egy köcsög ára 3 ft o. é.

Göres-pilulák lovak és szarvasmarhák számára, bélgörcs, szélhas, dobkór, makacs dugulás és puffadság ellen. 1 pléh szelence 1 ft 60 kr.

Gilisza-pilulák lovaknak orsonya, csövek-gilisza, bél-gilisza, s egyáltalán a bögőly-álcák ellen. Egy pléh szelence 1 ft 60 kr.

Phisie, hashajtó pilulák, lovak számára, dugulás ellen, vértisztító és külön-szer Phisie ellen, 1 pléh szelence 1 ft 2.

Pók-tinktúra lovak számára, izpókosodás, valamint izpók és csúzpók ellen. Egy üveggel 1 ft 50 kr.

Seb-balzsam, régi sebek gyógyítására. Egy üveggel 1 ft 25 kr.

Pata-kenőcs, erdes, repedezett, törékeny patak, kicsiny és odvas oldalak ellen, valamint utánnővések elősegítésére. Egy szelence 1 ft 25 kr.

Pata-por, nyirokthadás ellen. Egy üveggel 70 krajczár.

Erő-táplálék lovak és szarvasmarhák számára, lefogyott barnok gyors fölségítésére, s a hizás elősegítésére. 6 és 3 fritos ládácskákban. és 30 kros csomagokban.

Kutya-pilulák a kutyabetegség ellen. Egy doboz 1 forint.

Sömör- és ruh-olaj, kutyáknak. Egy üveggel 1 ft 50 kr.

Sertés-por, futó lob és elvesztett étvágyánál, 1 nagy csomag 1 ft 26 kr. — Kifutó csomag 63 kr.

Gyógy-por, baromfi számára, libák, kacskák, tyúkok, gyöngytyúkok, stb. járványa és közönséges betegségeinél. Egy csomag 50 kr.

Kwizda gyógykészítményei valódi minőségben kaphatók: PESTEN: Bayer A. gyógyszer.; Frommer A. Hermann, Glasz J., szijgyártó; Halbauer testv.; Hoffmann József; Kreische Antal; Kochmeister Frigyes utódai; Koracs J. I.; Kertész és Ezert; Makláry és Kania; Neruda Ferd.; Strobenzt testv.; Stern és Schmidt; Steden József gyógyszer.; Szilber Antal; Topits K. özv.; Thallmayer és Seitz; Török József gyógyszer.

Ezekon kívül a koronországok majd minden városa és mező városában léteznek raktárak, melyek időnkint a vidéki lapok útján köztudomásra hozatnak

Ki védjegyet megismerésétől olyképp juttatja tudomásomra, hogy azt törvényes büntetés alá vonhatom, 500 frtig terjedő jutalmat nyer tőlem.

Advertisement for Winkelmayer's Balaam's Root Tonic. Includes text: 'A sok ezer fiatal ember között, kik a Winkelmayer-féle bojtortjángyökér-esszencia; által néhány nap alatt erős szakállt nyertek...' and an illustration of a woman with a long beard.

Advertisement for Pserhofer J. pharmacist in Bécs. Includes text: 'Pserhofer J. gyógyszerész Bécsben. Singerstrasse 15. „zum goldenen Reichsapfel“' and a list of various medicines.

Advertisement for Pserhofer J. listing various medicines and their prices. Includes items like Akustikon, Kali-crème, Lendtner testvérek, etc.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI ÚJDONSÁGOK együtt: 1 egész évre ... 12 ft 6 * 1 félévre ... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre ... 8 ft 6 * 1 félévre ... 4 * Csupán a POLITIKAI ÚJDONSÁGOK: 1 egész évre ... 8 ft 6 * 1 félévre ... 3 *

10-dik szám. 1879. BUDAPEST, MÁRCZIUS 9. XXVI. évfolyam.

Thurzó György és neje Fugger Anna.

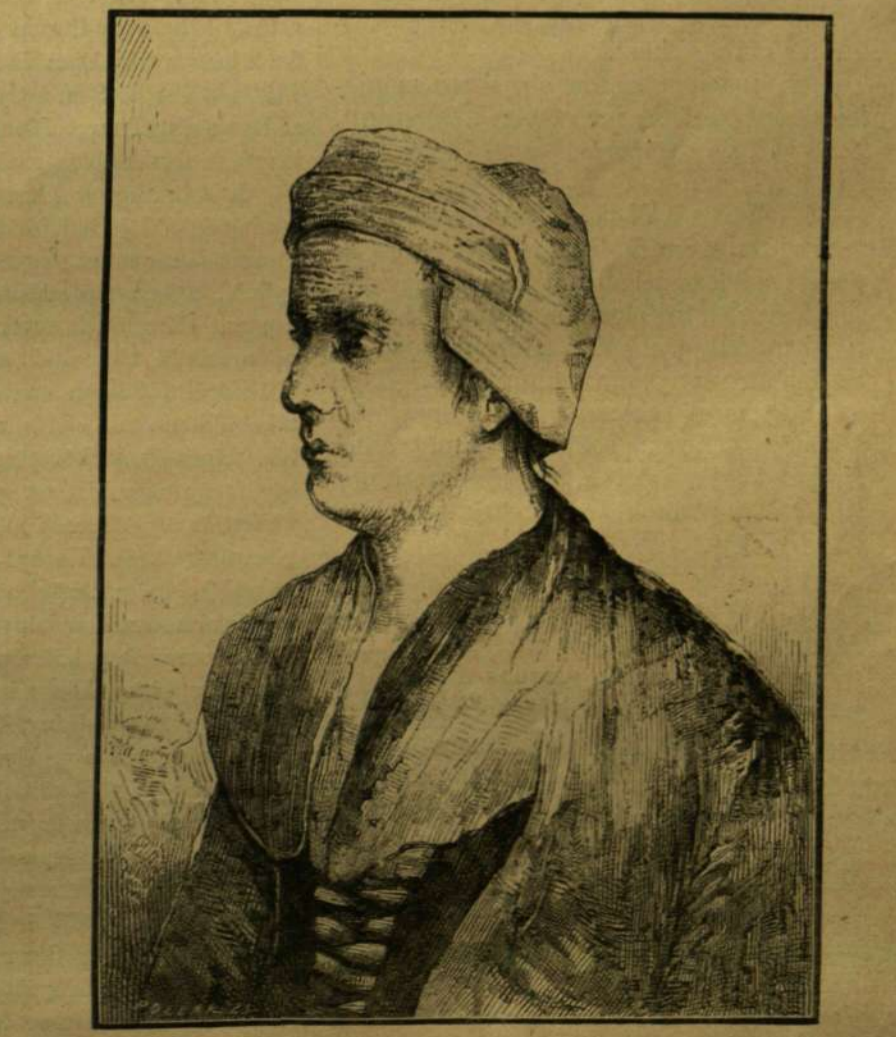
AN a berlini képtár kézirajzgyűjteményében egy vázlatkötet, melyet más intézetek méltán irigyelhetnek tőle. Az idősb Hans Holbein vázlatait foglalja magában az érdekes fűzet, e kitűnő érdeme szerint csak a legutóbbi időben méltatott mester rajzait, melyeket többnyire Augsburgban készítet.

egy kis fehérfestékkel itt-ott az igénytelen „Silberstift“ halvány színét. E könnyűded modor lehetővé tette, hogy a művész rögtön, közvetlenül az élet után, s ugy szólnán az illető személyiség hatása alatt állandósíthatta benyomásait. Innen van, hogy alakjai olyannyira jellemzők és életteljesek.

A két Holbein jeles életírója, Woltmann tanár, nem rég a nagy közönség elé hozta az eddig csak kevesek előtt ismert kínai legkitűnőbb darabjait* és erre azt * Pr. Dr. A. Woltmann Hans Holbein Silberstiftzeichnungen im königl. Museum zu Berlin. 73 Tafeln durch Lichtdruck in der Originalgröße ausgeführt.

a sokszorosító módot használta, mely leg-hívebben adja vissza az eredetit minden legesekelebb finomságaival: a fénynyomatot, a fénykép közvetlen átvételét kore.

Holbein ezen lapjain számos augsburgi kortársát és személyes ismerősét örökítette meg. Tekintet nélkül rangra vagy hivatásra mindig csak érdekes alakokat válogatott ki magának, kezdve Maximilian császártól, kit úgy nevez „der gross Kayser Maximilian“ a Fuggerek inaság, kinek képe mellé oda írja, hogy „Martin der Fuchker diener“.

III. THURZÓ GYÖRGY ÉS NEJE FUGGER ANNA. — HOLBEIN RAJZA UTÁN.